

Budget och plan 2023 - 2025 för kultur- och fritidsnämnden

2022-05-30

Innehåll

Budget 2023 och plan 2024 - 2025	3
Inledning	3
Nämndens ansvar och uppgifter	3
Nämndmål.....	5
Förändringar av nämndmål.....	5
Ekonomi	5
Investeringar	11
Risker.....	13
Omvärldsanalys.....	14
Bilagor	14

Budget 2023 och plan 2024 - 2025

Inledning

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för kommunens kultur- och fritidsverksamhet. Vidare har nämnden till uppgift att främja kultur- och fritidsverksamhet samt genom nära samarbete stimulera och stödja föreningar och organisationer som är verksamma i kommunen. Nämndens verksamheter är, förutom ett folkbibliotek, frivilliga verksamheter för kommunen.

I föreliggande budget redogörs först för kultur- och fritidsnämndens nämndmål och avslutningsvis redovisas kultur- och fritidsnämndens budget nedbruten på verksamhetsområden och investeringar.

Kultur- och fritidsnämnden har för år 2023 fått en utökad budgetram om 5,0 mnkr. Utöver uppräknig på 2 procent som kompensation för pris- och löneökningar har nämnden kompenserats för ökade kapitalkostnader samt investeringsutgifter som ska hanteras som driftkostnader. Med anledning av att kommunens OH-modell har uppdaterats har även medel omförts för den ökade kostnaden.

De senaste årens reinvesteringar på befintliga idrottsanläggningar garanterar en förbättrad kvalitet och en ökad ekonomisk stabilitet samtidigt som investeringar på nya spontanidrottsanläggningar genererar ökade driftskostnader. Med tanke på en slimmad personalgrupp inom anläggnings- och föreningsstödsidan, samt ökade krav beroende på omvärldens utveckling inom sektorn konstateras att framtida servicekrav, kommer att kräva ökade personalinsatser eller nedskärningar i utbudet. Vilket till stor del också riskerar att gälla Kultur och fritids övriga verksamheter (bibliotek, kultur/kulturskola och Ungt fokus). Ett eventuellt genomförande av övertagning av fotbollsföreningarnas konstgräsplaner för att avlasta föreningarna och ge kommunen mer rådighet för att säkerställa idrottsplatsernas kvalitet och med intentionen att generera lägre avgifter för våra barn och ungdomar, kan komma att påverka investeringsbehov såväl som driftbudget. Andra osäkerhetsfaktorer är det rådande världsläget med höjda energi- och råvarupriser, klimatförändringar, pandemier med mera. Utnyttjande av statliga bidrag har garanterat en satsning och utveckling av kulturskole- och biblioteksfrämjande insatser, men det är inget som vi kan ta för givet till kommande år. Ett av Kultur- och fritidsnämndens mål är att "Främja ungdomars hälsa och välmående" som med tanke på den rådande samhällsutvecklingen kommer att kräva en bredare ungdomssatsning, vilket också kan komma att kräva en omfördelning av resurser.

Nämndens ansvar och uppgifter

Nämndens grunduppdrag

Kommunfullmäktige har fastställt reglemente för kultur- och fritidsnämnden. Enligt detta ansvarar nämnden för kommunens kultur- och fritidsverksamhet. Vidare har nämnden till uppgift att främja kultur- och fritidsverksamhet samt genom nära samarbete stimulera och stödja föreningar och organisationer som är verksamma i kommunen. Nämndens verksamheter är, förutom ett folkbibliotek, frivilliga verksamheter för kommunen.

Styrande dokument

- Kultur- och fritidsplan 2022 - 2026
- Bibliotekslagen
- Biblioteksplan 2021 - 2024
- Strategi för förebyggande och hälsofrämjande arbete för barn och unga i Danderyds kommun
- Kultur- och fritidsnämndens friluftspan

Organisation

Kultur- och fritidsnämndens verksamheter bedrivs inom ramen för fem huvudsakliga verksamhetsområden:

Nämnd och förvaltning

Central administration som ger stöd och service till nämnden och nämndens verksamheter. Här ingår bland annat registratur, ärendebereidning, nämndadministration och ekonomistöd.

Anläggningar och föreningsstöd

Omfattar idrottsplatserna Danderydsvallen IP, Enebybergs IP, Djursholms IP, Stockholm IP samt idrottsplatsen vid Danderyds gymnasium. Nämnden ansvarar för drift, underhåll och investeringar samt har anställd driftpersonal. I vissa fall förekommer föreningsdrift. I uppdraget ingår ansvar för strandbad, rid- och motionsspår samt Roslagsleden. Vintertid plogas banor för skridskoåkning på Edsviken och Ösbysjön och skidspår anläggs i Rinkebyskogen och på Djursholms golfbana. Driften av Mörby- och Vasabadet är upphandlad. Årligen fördelas cirka 6 miljoner kronor i kontantstöd till föreningar. Föreningslivet stöttas även genom subventionerad uthyrning av lokaler i idrottshallar och gymnastiksal. Lokalerna hyrs via tekniska kontoret eller skolorna. Nämnden delar årligen ut stipendier till barn- och ungdomsledare.

Ungt Fokus

Ungt Fokus arbetar utifrån två inriktningar; främjande relationer och aktiviteter samt förebyggande åtgärder med klassiskt uppsökande uppdrag i samverkan med socialtjänst, ungdomsmottagning, polis, skola och föreningsliv. Gemensamt för de båda inriktningarna är ungdomsmedverkan.

Det uppsökande arbetet syftar till att skapa relationer för att få kunskap, så att rätt insats kan koordineras till rätt ungdom. Arbetet syftar också till att nå fler ungdomar i målgruppen i hela kommunen. För att få största möjliga effekt samverkar ungt fokus i olika projekt med bland andra Danderyds basket, Danderyds sportklubb och Mörbyskolan.

Kultur- och aktivitetshuset Demo riktar sig till ungdomar 13 till 18 år och är en plats som stödjer drömmar och visar på möjligheter. Här finns café, rep- och träningslokaler, studios för musikproduktion, minibibliotek och podcast och mycket mer. Ungdomscentrum i Enebyberg har fokusålder 11 - 12 år och finns café, ateljéer, samt mycket mer. Vid träffpunkt Enebyberg finns en inskriven fritidsverksamhet inom LSS för barn och ungdomar samt en öppen seniorverksamhet. I ungt fokus uppdrag ingår även fritidsutvecklare med LSS-uppdrag samt ansvar för kommunens preventionsarbete inom ANDTS och psykisk hälsa.

Bibliotek

Nämnden driver fyra folkbibliotek med huvudbibliotek i nya lokaler i Mörby centrum samt filialbibliotek i Enebyberg, Stocksund och Djursholm. Från biblioteken utgår en uppsökande verksamhet "boken kommer" till personer som inte kan komma till biblioteket. Bibliotekswebben, som utgör ett viktigt komplement till de fysiska biblioteken, tillhandahåller e-medier, läsinpiration och möjlighet att reservera böcker och att göra omlån. Folkbibliotekets personal bemannar även skolbiblioteket på Danderyds gymnasium, en tjänst som skolan betalar för.

Kulturskola och kulturstöd

Kultur- och fritidsnämnden driver Danderyds kulturskola med cirka 1 000 elevplatser för undervisning i konstformerna musik, konst, dans och teater. Verksamheten utformas så att elever möts och utvecklas genom gemensamt utövande i olika former av konserter och föreställningar. Att väcka lust till eget skapande och till att göra skillnad för individen och samhället är en viktig utgångspunkt. Utöver Danderyds kulturskola ges bidrag till fem privata musikskolor. Kulturföreningarna ges årliga bidrag och samarbetar nära förvaltningen. Det finns

även projektbidrag som syftar till att stödja externa och interna projekt. Nämnden delar årligen ut kulturstipendier och hedersplakett samt ansvarar för den kommunala konstsamlingen. Kulturenheten erbjuder evenemangsutbud främst för de prioriterade grupperna barn, unga och seniorer.

Nämndmål

Förändringar av nämndmål

Nämnden föreslår inga förändringar av nämndmålen inför verksamhetsåret 2023 men konstaterar att målet "Kultur- och fritidsnämnden har utvecklat kultur- och fritidspolitiskt program" är uppfyllt i och med att nämnden i december 2021 antog en kultur- och fritidsplan. Därmed utgår målet.

Övergripande strategiområden	Nämndmål
1. Hög kvalitet	
2. Stor valfrihet	
3. Hög attraktivitet	3.1 Kultur- och fritidsnämnden verkar för att främja ungdomars hälsa och välmående 3.2 Kultur- och fritidsnämnden verkar för att främja alternativ till ensamhet och isolering för äldre
4. Hög effektivitet	
5. Stark utveckling	

Ekonomi

Tabellen nedan visar utvecklingen av kultur- och fritidsnämndens nettobudget.

Kultur- och fritidsnämnden	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Nettokostnader (mnr)	-91,2	-96,6	-96,6	-101,6	-104,9	-105,4
Förändring (mnr)		5,4	5,4	5,0	3,3	0,5
Förändring (%)		5,9%	5,9%	5,2%	3,2%	0,5%

Kultur- och fritidsnämndens budget för år 2023 uppgår till 101,6 miljoner kronor (netto). Nämndens nettokostnader ökar med 5,0 miljoner kronor jämfört med budget 2022.

Nettokostnadsökningen 2023 beror främst på att nämndens ram räknas upp med 2 procent som kompensation för pris- och löneökningar vilket blir cirka 2,2 mnr. För beslutade investeringar kompenseras nämnden även för tillkommande kapitalkostnader med 1,0 mnr samt investeringsutgifter som ska hanteras som driftkostnader med 1,1 mnr. Med anledning av att kommunens OH-modell har uppdaterats överförs 0,7 mnr.

Genom att budgeten för 2023 räknas upp med 2 procent skapas förutsättningar för att driva en verksamhet i ordinarie omfattning. Principen tidigare år med 1 procent uppräknings har medfört att löner och hyreskostnader kunnat räknas upp men, resultatet i att övriga kostnader för kärnverksamheten har urholkats. Ett tydligt exempel är budgeten för bibliotekens mediainköp som i förslag för 2023 ligger på samma nivå som 2015. Den rådande situationen i omvärlden är turbulent, vilket påverkar prisutvecklingen i Sverige. El- och drivmedelspriser är höga och svåra att prognostisera. I budget för 2023 beräknas kostnaderna för el att öka med 0,5 mnr jämfört budget 2022 trots att förbrukningen beräknas bli 10 procent lägre tack vare genomförda energieffektiviseringar.

Avgifterna inom nämndens verksamhetsområden föreslås höjas enligt vad som framgår av bilaga 3. I och med detta föreslås även att anslag för kontant föreningsbidrag till idrotts- och kulturföreningar samt fristående musikskolor höjs med 2 procent.

Preliminära beräkningarna för planeringsperioden visar på behov av effektiviseringskrav om cirka 0,9 mnkr för 2024 och 1,8 mnkr för 2025. Utfallet baseras på beräkningar utifrån löneökning 2 procent samt pris- och hyresökning 2,2 procent.

Kultur- och fritidsnämnden föreslår en investeringsbudget för år 2023 om 34,6 mnkr som huvudsakligen består av ny- och reinvesteringar på kommunens idrottsanläggningar. Dessa investeringar beräknas generera tillkommande kapitalkostnader om 1,0 mnkr för 2023 och för planeringsperioden med ytterligare 2,5 mnkr 2024 samt 0,4 mnkr 2025. Kapitalkostnaderna har beräknats utefter uppskattad aktiveringstidpunkt för respektive projekt samt en övergripande bedömning om respektive projekts avskrivningstid. Svårigheter föreligger då andel av ingående komponenter inte är kända i dagsläget. Internräntan om 1,25 procent har använts.

Kultur- och fritidsnämnden	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Intäkter	14,0	13,9	13,7	13,5	13,8	14,0
Kostnader	-105,2	-110,5	-110,3	-115,1	-119,5	-121,2
Effektiviseringskrav	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	1,8
Nettokostnader	-91,2	-96,6	-96,6	-101,6	-104,9	-105,4

Kultur- och fritidsnämndens beräknade intäkter uppgår till totalt 13,5 mnkr för år 2023. Intäkterna består främst av uthyrning av idrottshallar och -planer (5,4 mnkr), kulturskolans elevavgifter (3,1 mnkr) samt intern försäljning av tjänster (2,8 mnkr) till skolbibliotek och LSS-verksamhet.

Från år 2022 till år 2023 beräknas intäkterna minska med 0,2 mnkr vilket beror på att biblioteket från och med höstterminen 2022 inte tillhandahåller personal för att bemanna skolbiblioteken i grundskolan. Detta påverkar inte nettobudgeten eftersom motsvarande kostnader avgår.

Under planeringsperioden 2024 och 2025 beräknas intäkterna öka med 0,3 mnkr respektive 0,2 mnkr. Ökningen beror på att avgifterna höjs med i snitt 2 procent årligen. Elevavgifterna i Danderyds kulturskola föreslås dock att ligga oförändrade.

Kultur- och fritidsnämndens beräknade kostnader om totalt 115,1 mnkr för år 2023 utgörs av lönekostnader (44,0 mnkr), lokalhyror (23,9 mnkr), kapitalkostnader (11,3 mnkr) samt övriga kostnader (35,9 mnkr). Övriga kostnader omfattar några större enskilda poster såsom kontanta bidrag (7,4 mnkr), extern drift inomhusbad (6,2 mnkr), el och vatten (5,5 mnkr), OH-kostnader (3,4 mnkr) samt driftkostnader i samband med investeringsutgifter (1,1 mnkr)

Från år 2022 till år 2023 beräknas kostnaderna öka med 4,8 mnkr. Förutom ökade kapitalkostnader (1,0 mnkr) och därtill hörande driftkostnader (1,1 mnkr) beror det på pris- och löneökningar (2,0 mnkr) samt tillkommande OH-kostnader (0,7 mnkr).

Från år 2023 till år 2024 beräknas kostnaderna öka med 4,4 mnkr och därmed uppstår effektiviseringskrav om 0,9 mnkr. Förutom ökade kapitalkostnader (2,5 mnkr) och därtill avgående driftkostnader netto (-0,2 mnkr) beror det på pris- och löneökningar (2,1 mnkr).

Från år 2024 till år 2025 beräknas kostnaderna öka med 1,7 mnkr. Hela ökningen kommer att behöva hanteras genom effektiviseringskrav. Förutom ökade kapitalkostnader (0,4 mnkr) och därtill avgående driftkostnader (0,9 mnkr) beror det på pris- och löneökningar (2,2 mnkr).

Kapitalkostnaderna förväntas öka med 1,0 mnkr från år 2022 till år 2023 och ytterligare 2,5 mnkr år 2024 samt 0,4 mnkr år 2025. Ökningen beror på tillkommande investeringar, men mildras av att avskrivningsperioden är slut för äldre investeringar. Beräknade kapitalkostnader utgår ifrån att beslut om planerade investeringsprojekt fattas.

Nämnd (mnkr)	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Anslag	-91,2	-96,6	-96,6	-100,5	-104,0	-105,4
Investeringsutgift drift	0,0	0,0	0,0	1,1	0,9	0,0
Nettokostnader	-91,2	-96,6	-96,6	-101,6	-104,9	-105,4
Varav kapitalkostnader	-9,4	-10,3	-10,3	-11,3	-13,8	-14,2

Anslag för 2023 omfattar en uppräkningsom 2 procent av budget 2022 samt kompensation för tillkommande kapitalkostnader och ökade kostnader i samband med ny OH-modell. För planeringsperioden 2024 och 2025 har anslag räknats upp 1 procent årligen samt justering gjorts för förändringar i kapitalkostnader. För planeringsperioden visar beräkningar att det kommer att finnas effektiviseringskrav om 0,9 mnkr för 2024 och 1,8 mnkr för 2025.

Ändrad lagstiftning för vissa investeringsutgifter som tidigare hanterats som investeringar gör att dessa utgifter nu måste hanteras som kostnader och belasta driften. Dessa kostnader kommer nämnden få kompensation för. För kultur- och fritidsnämnden innebär detta kostnader för rivning och deponi av konstgräs i samband med eventuellt utbyte av konstgräsplaner om 1,1 mnkr för 2023 och 0,4 mnkr för 2024. Under 2024 tillkommer även kostnader för rivning av den gamla curlinglängan på Stockhagens IP om 0,5 mnkr. Se vidare under rubriken "Investeringar".

Principen råder att nämnderna ska bli fullt kompenserade för de ökade kapitalkostnader som en beslutad investering medför. Kapitalkostnaderna ökar fortsatt. Detta beror dels på nya investeringar såsom utbyte av konstgräsplaner i det fall kommunen kommer att överta föreningarnas konstgräsplaner. Dels på att reinvesteringar ligger på en högre kostnadsnivå än tidigare genomförda investeringar där avskrivningstiden är slut. Kapitalkostnader för ännu ej aktiverade investeringar beräknas påverka med 1,6 mnkr år 2023, 4,7 mnkr år 2024 samt 5,6 mnkr år 2025.

Nettokostnader per verksamhet (mnkr)	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Nämnd och förvaltning	-4,6	-4,7	-4,7	-5,7	-6,0	-6,2
Anläggningar	-30,8	-31,6	-31,4	-34,1	-36,8	-36,7
Föreningsstöd	-16,0	-16,3	-16,3	-16,6	-16,9	-17,2
Ungt fokus	-11,0	-11,2	-11,4	-11,3	-11,5	-11,8
Bibliotek	-13,1	-16,1	-16,1	-16,8	-17,1	-17,4
Kulturskola	-7,2	-7,9	-7,9	-8,1	-8,3	-8,5
Kulturstöd	-5,6	-5,9	-5,9	-6,0	-6,1	-6,3
Träffpunkt	-2,8	-2,9	-2,9	-3,0	-3,1	-3,2
Effektiviseringskrav	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	1,8
Nettokostnader	-91,2	-96,6	-96,6	-101,6	-104,9	-105,4

Kultur- och fritidsnämndens nettoram har för budgetperioden 2023 räknats upp med 2 procent och för planeringsperioden med 1 procent årligen. Till detta har nämnden kompenserats för förändringar i kapitalkostnad, uppdaterad OH-modell samt investeringsutgifter som är att betrakta som driftkostnader. Nämndens verksamheter har olika förutsättningar där bland annat andel löne- och hyreskostnader skiljer sig stort men även hur

bundna de övriga kostnaderna är i exempelvis avtal. Fördelning på verksamhetsnivå har därmed inte skett genom generell uppräknings utan genom en aktiv budgetprocess i syfte att ge adekvata förutsättningar till respektive verksamheter. Detta medför att uppräknings av nettorammar skiljer sig mellan verksamheterna.

Budgetprocessen ligger tidigt. En större del av innevarande år 2022 är fortfarande i prognosstadiet. Ovanstående ramfördelningar på verksamhetsnivå kan komma att förändras i samband med att den detaljfördelade budgeten utarbetas under hösten 2022. Detta kan medföra beslut i kultur- och fritidsnämnden om att göra omfördelningar mellan verksamheterna.

Situationen i Sverige och omvärlden med kraftigt stigande priser innebär en stor osäkerhet. Nämndens budget för 2023 inkluderar inga reserver för att möta upp sådana prishöjningar.

För planeringsperioden 2024 och 2025 ökar osäkerheten ytterligare. Preliminära beräkningar utefter de kommungemensamma antagandena om pris- och löneökningar samt beräknade kapitalkostnader indikerar ökade effektiviseringskrav på 0,9 mnkr 2024 samt 1,8 mnkr för 2025. Detta inom verksamheter som redan under innevarande år redovisar svårigheter att leverera förväntad kvalitet till kommuninvånarna. Se bilaga 1 "Sammanställning budget 2023 och plan 2024 - 2025 per kostnadsslag".

Nämnd och förvaltning

Budget 2023 för nämnd och förvaltning ökar med 1,0 mnkr eller 20,6 procent. Förändringen beror på att kommunens OH-modell har uppdaterats inför 2023. Nämnderna ges full kompensation för detta och för kultur- och fritidsnämnden beräknas den tillkommande kostnaden ligga mellan 0,8 - 0,9 mnkr. Budgetförslaget inkluderar även kapitalkostnader som avser ännu ej fördelade investeringsmedel. Dessa kapitalkostnader kommer senare att fördelas ut till respektive verksamhet men påverkar i detta skede nämnd och förvaltning med tillkommande 0,1 mnkr för 2023 samt ytterligare 0,2 och 0,1 mnkr för 2024 respektive 2025.

De totala kostnaderna om 5,7 mnkr utgörs främst av kostnader för löner och arvoden (3,7 mnkr) samt internt fakturerade kostnader för kommunledningskontorets tjänster (1,4 mnkr).

Nämnd och förvaltning har inga intäkter.

Preliminär budgettram för 2023 innebär verksamhet i oförändrad omfattning.

Antal årsarbetare budgeteras till 3,0 vilket är oförändrat jämfört budget 2022.

Anläggningar

Budget 2023 för anläggningar ökar med 2,7 mnkr eller 8,7 procent. Ökningen beror främst på att kapitalkostnaderna ökar med 0,9 mnkr och elkostnaderna med 0,5 mnkr. Till detta kommer 1,1 mnkr som avser kostnader för rivning och deponi av konstgräs som uppstår i samband med utbyte. För planeringsperioden 2024 och 2025 har kostnaderna räknats upp enligt budgetdirektiv. År 2024 påverkas dessutom av att kapitalkostnaderna ökar om ytterligare 2,5 mnkr samt att investeringar medför utgifter på driftsidan om 0,9 mnkr. Under 2025 beräknas kapitalkostnaderna öka med 0,3 samtidigt som investeringsutgiften på driftsidan avgår vilket förklarar att ramen minskar.

De totala kostnaderna om 37,8 mnkr utgörs av löner (9,9 mnkr), kapitalkostnader (10,6 mnkr) samt övriga kostnader (17,2 mnkr). Övriga kostnader består främst av entreprenadkostnad för drift av inomhusbad (6,2 mnkr), el och vatten (5,5 mnkr) samt driftkostnad för rivning och deponi av konstgräs (1,1 mnkr). Återstående 4,4 mnkr inkluderar huvudsakligen felavhjälpande underhåll, försäkringspremier samt fakturerade tjänster från kommunledningskontoret.

Intäkterna beräknas öka med 0,2 mnkr vilket beror på att avgifter för planhyror höjs med i snitt 2 procent även återgång till normal nivå efter pandemin påverkar. Intäkterna som uppgår till 3,7 mnkr avser huvudsakligen planhyror (3,0 mnkr). Resterande (0,7 mnkr) avser

vidarefakturerade elkostnader, försäljning av tjänster samt ersättning för den kostnad som uppstår från laddning av elbilar på idrottsplatsernas parkering.

Preliminär budgetram för 2023 innebär verksamhet i oförändrad omfattning. Osäkerheter gäller framför allt elpriset där kommunen successivt binder priset för planeringsperioden. För anläggningssidan beror elkostnaden på såväl förbrukning i kilowattimmar som effektutnyttjande. Ett flertal investeringsåtgärder som genomförts och som kommer att genomföras förväntas bidra positivt. Jämfört budget 2022 beräknas förbrukningen minska med drygt 10 procent och den totala kostnaden inklusive nätavgifter öka med nästan 12 procent. En ytterligare osäkerhet gäller ökade kostnader för drivmedel samt material för underhåll och reparationer där prisuppgången varit betydande. Dessa kostnader har för 2023 räknats upp med 3,5 procent. Budgeten för mindre reparationer och underhåll av anläggningar och maskiner utgör kärnan i verksamheten men står endast för 3 procent eller 1,2 mnkr av de totala kostnaderna. En förutsättning för att driva verksamheten är bland annat fungerande maskiner. Som exempel kan nämnas att ett batteripack till en ismaskin kostar 0,1 mnkr, bakdäck till en traktor 0,07 mnkr samt att serva en cylinderklippare 0,025 mnkr.

Antal årsarbetare budgeteras till 16,54 vilket är oförändrat jämfört budget 2022.

Föreningsstöd

Budget 2023 för föreningsstöd ökar med 0,3 mnkr eller 1,8 procent. Ökningen beror på höjda lokalhyror (0,2 mnkr) samt att det kontanta föreningsbidraget höjs med 2 procent (0,1 mnkr). För planeringsperioden 2024 och 2025 har kostnaderna räknats upp enligt budgetdirektiv.

De totala kostnaderna om 19,0 mnkr utgörs av kostnader för inhyrning av idrottshallar (11,3 mnkr), bidrag som utbetalas till föreningar (5,9 mnkr), lokalvård (1,0 mnkr) samt övriga kostnader (0,8 mnkr). Övriga kostnader består främst av kostnader för larm och bevakning, mindre reparationer, kapitalkostnader, licenskostnad för systemstöd samt inköp av förbrukningsinventarier.

Intäkterna beräknas öka med 0,1 mnkr vilket dels beror på att avgifterna höjs i snitt 2 procent, dels på en återgång till normal uthyrning efter pandemin. Intäkterna uppgår totalt till 2,4 mnkr och avser uthyrning av tider i idrottshallar.

Preliminär budgetram för 2023 innebär verksamhet i oförändrad omfattning.

Ungt Fokus

Budget 2023 för ungt fokus minskar med 0,1 mnkr eller 0,9 procent. Anledningen är att lokalhyran för tidigare Djursholms fritidsgård om drygt 0,2 mnkr inte längre belastar budgeten. För planeringsperioden 2024 och 2025 har kostnaderna räknats upp enligt budgetdirektiv.

De totala kostnaderna om 13,7 mnkr utgörs av löner (10,4 mnkr), lokalhyror (1,6 mnkr) samt övriga kostnader (1,7 mnkr). Övriga kostnader består främst av verksamhetsmedel samt internt fakturerade kostnader för kommunledningskontorets tjänster.

Intäkterna uppgår totalt till 2,4 mnkr och avser främst ersättning från socialnämnden (1,8 mnkr) för den inskrivna LSS-verksamheten fritidsträffen med sex deltagare. Övriga intäkter (0,6 mnkr) avser främst försäljning inom fritidsgårdens caféverksamhet samt avgifter för sommarkollo.

Preliminär budgetram för 2023 innebär verksamhet i oförändrad omfattning. Antal årsarbetare budgeteras till 17,66 vilket är 0,38 lägre än budget 2022. Variationer mellan åren förekommer och beror huvudsakligen på hur väl tjänster kan samordnas inom träffpunkten där ungt fokus driver ungdomscentrum och fritidsträffen.

Bibliotek

Budget 2023 för biblioteket ökar med 0,6 mnkr eller 3,8 procent. Förändringen beror på ett flertal faktorer såväl plus som minus. Förutom uppräknade löner (0,2 mnkr) ökar

personalkostnaderna efter återbesättning av vakans (0,2 mnkr) och hyrorna höjs (0,1 mnkr). Analysen försvåras av att folkbiblioteket från och med höstterminen 2022 inte kommer att bemanna grundskolornas bibliotek. Därmed minskar såväl lönekostnader som intäkter med 0,5 mnkr. I förhållande till utfall 2021 är det huvudsakligen hyreskostnader för det nya biblioteket i Mörby centrum som påverkar. För planeringsperioden 2024 och 2025 har kostnaderna räknats upp enligt budgetdirektiv.

De totala kostnaderna uppgår till 17,8 mnkr och utgörs av löner (9,0 mnkr), lokalhyror (4,9 mnkr), medier (1,4 mnkr), biblioteksdatasystem (0,7 mnkr), fakturerade tjänster från kommunledningskontoret (0,9 mnkr) samt övriga kostnader (0,9 mnkr). Övriga kostnader består främst av kapitalkostnader, lokalvård, utbildning och övrig verksamhet.

Intäkterna uppgår till 1,0 mnkr och avser främst ersättning för bemanning av biblioteket på Danderyds gymnasium (0,8 mnkr) samt övriga intäkter (0,2 mnkr) som huvudsakligen avser kopiering och utskrifter samt reservations- och påminnelseavgifter.

Preliminär budgettram för 2023 innebär verksamhet i ordinarie omfattning. Antal årsarbetare inom folkbiblioteket budgeteras till 12,93 på helåret. Detta motsvarar antalet budgeterade årsarbetare från och med april 2022, men ligger 0,15 högre jämfört årssnittet för 2022.

Danderyds fyra bibliotek erbjuder idag ett generöst öppethållande i förhållande till antal anställda. Kommunen har bland det högsta antal öppettimmar per vecka och personal i jämförelse med andra kommuner. Danderyd bemannar i snitt mer än 11 timmar per vecka och personal (Vellinge 10,4 Sollentuna 5,2, Vallentuna 5,8 och Lidingö 3,2 timmar).

Kulturskola

Budget 2023 för kulturskolan ökar med 0,2 mnkr eller 2,9 procent. Förändringen beror på pris- och löneökningar. Kostnaderna är sammantaget uppräknade med 2,0 procent men eftersom den totala intäkten från elevavgifter beräknas oförändrade innebär detta att nettoramén ökar. För planeringsperioden 2024 och 2025 har kostnaderna räknats upp enligt budgetdirektiv.

De totala kostnaderna uppgår till 11,3 mnkr och utgörs av löner (9,5 mnkr), lokalhyror (0,3 mnkr), fakturerade kostnader för kommunledningskontorets tjänster (0,4 mnkr) samt övriga kostnader (1,1 mnkr). Övriga kostnader består främst av kapitalkostnader, licenskostnader samt övriga verksamhetskostnader.

Intäkterna beräknas oförändrade till 3,2 mnkr och består huvudsakligen av fakturerade elevavgifter (3,1 mnkr). Nämnden har skickat förslag till kommunfullmäktige om beslut gällande differentierade elevavgifter med start höstterminen 2022. De nya avgifterna ska bättre spegla vad eleven erbjuds i form av undervisningstid och lärarresurser. Förslaget innebär att några avgifter kommer att höjas medan andra sänkas. Med anledning av detta är det inte aktuellt att föreslå någon generell höjning av avgifterna.

Preliminär budgettram för 2023 innebär verksamhet i oförändrad omfattning. Utfall 2021 ligger på en betydligt lägre nivå huvudsakligen till följd av pandemin som i bokslutet innebar en positiv budgetavvikelse med 0,4 mnkr. Jämförelser mellan åren ner på kontoslag försvåras då kulturskolan erhållit och använt bidrag från kulturrådet. Detta påverkar såväl intäkter som kostnader. Antal årsarbetare budgeteras till 14,45 vilket innebär en minskning med 0,23 jämfört budget 2022. Förändringar på årsbasis är vanliga inom kulturskolan där många medarbetare arbetar deltid och där anpassning efter vilka kurser som efterfrågas sker kontinuerligt. Samordning måste även ske mot bakgrund av att undervisande pedagoger har sina respektive expertisområden.

Kulturstöd

Budget 2023 för kulturstöd ökar med 0,1 mnkr eller 2,0 procent vilket huvudsakligen beror på uppräknade löner och lokalhyror. För planeringsperioden 2024 och 2025 har kostnaderna räknats upp enligt budgetdirektiv.

De totala kostnaderna om 6,8 mnkr utgörs av lokalhyror (3,6 mnkr), bidrag (1,5 mnkr), löner (0,9 mnkr), arrangemang (0,6 mnkr) samt övriga kostnader (0,2 mnkr).

Intäkterna ligger i stort på en oförändrad nivå. På grund av för små personalresurser är det inte möjligt att bedriva en aktiv uthyrning. De totala intäkterna om 0,8 mnkr utgörs huvudsakligen av intern uthyrning av aulan i Danderyds gymnasium till Danderyds gymnasium (0,5 mnkr). Övriga intäkter (0,3 mnkr) avser huvudsakligen entréavgifter samt lokaluthyrning.

Preliminär budgettram för 2023 innebär verksamhet i oförändrad omfattning. Bidrag till föreningar och fristående musikskolor höjs med 2 procent. Utfall 2021 ligger på en lägre nivå till följd av pandemin som i bokslutet innebar en positiv budgetavvikelse med 0,2 mnkr. Antal årsarbetare budgeteras till 1,5 vilket är oförändrat jämfört budget 2022.

Träffpunkt

Budget 2023 för träffpunkten ökar med 0,2 mnkr eller 6,0 procent. Ökningen beror huvudsakligen på en helårseffekt av nyanställning under 2022 som innebar högre personalomkostnadspålägg samt att tjänsten hölls vakant under två sommarmånader. För planeringsperioden 2024 och 2025 har kostnaderna räknats upp enligt budgetdirektiv.

De totala kostnaderna om 3,1 mnkr utgörs av lokalhyror inklusive samverkansavtal med Enebykyrkan (1,8 mnkr), löner (0,6 mnkr) samt övriga kostnader (0,7 mnkr). Lönekostnaderna avser personal vid seniorcentrum medan lokal- och övriga kostnader är gemensamma kostnader för nämndens samtliga verksamheter inom träffpunkten.

Intäkterna ligger på en oförändrad nivå jämfört budget 2022 och uppgår till 0,1 mnkr. Dessa avser försäljning i seniorcentrums caféverksamhet och matchas av motsvarande kostnader.

Preliminär budgettram för 2023 innebär verksamhet i oförändrad omfattning. Jämfört utfall år 2021 ligger såväl lönekostnader som intäkter lägre. Detta beror på att seniorcentrum erhöll del av statligt bidrag via socialnämnden. Övriga kostnader ökar jämfört utfall 2021 eftersom pandemin resulterade i att ordinarie aktiviteter inte kunde genomföras. Antal årsarbetare budgeteras till 1,25 vilket är oförändrat jämfört budget 2022.

Investeringar

Tabellen nedan visar utgifter för pågående samt planerade investeringsprojekt.

Pågående projekt	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Prognos 2022	Beslutad totalbudget
8835, EIP Servicebyggnad	14,0			6,0	20,0
Summa pågående projekt	14,0	0,0	0,0	6,0	20,0

Planerade projekt	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Prognos 2022	Beräknad totalbudget
SIP Luftsluss för ismaskin	1,7				1,7
SIP Riva curlinglänga, bygga möteslokal intill ishall		5,0			5,0
Installation av nya luftavfuktare i ishallar	0,9				0,9
LED-belysning fotbollsplaner	1,1				1,1
SIP Utrymningslarm	0,5				0,5
Byte konstgrässystem	11,4	3,4			14,8
Planerat underhåll IP	2,2	2,2	1,4	3,0	8,8
Inventarier maskininköp IP	1,6	0,5	0,2	1,6	3,9
Inventarier utomhusidrott	0,3	0,2	0,1	0,2	0,8

Planerade projekt	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Prognos 2022	Beräknad totalbudget
Inventarier KFN	0,9	0,7	0,7	0,7	3,0
Summa planerade projekt	20,6	12,0	2,4	5,5	40,5

	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Prognos 2022	Beräknad totalbudget
Summa totalt investeringar	34,6	12,0	2,4	11,5	60,5

Kultur- och fritidsnämnden föreslår en investeringsbudget för 2023 om 34,6 mnkr. För planeringsperioden föreslås 12,0 mnkr för 2024 och 2,4 mnkr för 2025.

Pågående projekt

EIP, servicebyggnad -Projektet avser att riva befintlig servicelänga från 70-talet, avetablera inhyrda omklädningsbodas samt bygga nytt om cirka 650 kvm. Projektet omfattar en investeringsbudget om 6,0 mnkr under 2022 samt med ytterligare 14 mnkr 2023. Förstudie är genomförd, nämnden har fattat genomförandebeslut och projektering pågår och väntas slutförd under andra kvartalet. Därefter inhämtas anbud. Stor osäkerhet i projektet med anledning av dels stigande råvarupriser, dels att tänkt byggnad inte kommer att kunna placeras enligt ursprunglig plan. Beroende på anbud kan nämnden behöva ompröva genomförandebeslut. Projektet omfattar även att installera värmeåtervinning från ishallens kylanläggning, åtgärd som ingår i miljö- och klimatprogrammet.

Planerade projekt

SIP, Luftsluss för ismaskin -Projektet innebär att bygga en luftsluss för ismaskinen in till ishallen vilket kommer att minska fuktnivåer i ishallen och därmed minska behov av avfuktning. Arbetet kommer att innebära utbyggnad av befintligt garage, markjusterande åtgärder, gjuta nytt golv och installera golvvärme.

SIP, riva curlinglänga samt bygga möteslokal intill ishall -Den gamla curlinglängan rivs samt ersätts med ny byggnad om cirka 100 kvm i anslutning till ishall. Byggnaden kommer huvudsakligen att innehålla möteslokal, kontor och kommunikationsyta. Den del av projektet som omfattar rivning innebär en driftkostnad. I 2024 års driftbudget äskas därmed 0,5 mnkr för projektet.

Installation av nya luftavfuktare i ishallar -Den tekniska livslängden är slut på befintliga luftavfuktare. Ersätts med nya som har större kapacitet och förbrukar cirka 25 procent mindre el vid samma effekt. Ingår som beslutad åtgärd för 2023 inom miljö- och klimatprogrammet.

LED-belysning fotbollsplaner -Byte till LED-belysning för minskad elförbrukning samt övrig drift och underhåll. Ingår som beslutad åtgärd för 2023 inom miljö- och klimatprogrammet. Avser totalt 5 fotbollsplaner på Stockhagen IP, Danderydsvallen och Djursholms IP.

SIP Utrymningslarm -Installation av centralt larm för ishall, café och servicebyggnad.

Byte konstgrässystem -Kommunfullmäktige har lämnat uppdrag till kultur- och fritidsnämnden att under angivna förutsättningar erbjuda berörda fotbollsforeningar att kommunen övertar konstgräsanläggningarna. Diskussion pågår med berörda föreningar men beslut i nämnd och sedan kommunfullmäktige kommer tidigast kunna ske under hösten 2022. Behovet är stort att byta ut konstgräs på Enebybergs IF:s två planer samt Stocksunds IF:s två planer. Medel äskas i syfte att snabbt kunna påbörja projektering i det fall överenskommelse om överlåtelse sker. Ett byte av konstgrässystem innebär investeringsutgifter för rivning och deponi vilka är att betrakta som driftkostnader. För 2023 beräknas denna kostnad till 1,1 mnkr och för 2024 till 0,4 mnkr. Kultur- och fritidsnämnden arbetar enligt kommunens miljö- och klimatprogram och har i och med detta för avsikt att välja ett mer miljöanpassat konstgrässystem.

Planerat underhåll IP -Avser ett flertal mindre projekt för underhåll av investeringskaraktär. För 2023 främst ny beläggning på allvädersbanor på Stockhagens och Djursholms IP samt utbyte av bevattningssystem på 11-mannaplanen på Enebybergs IP för effektivare vattenanvändning. Det senare utgör del av åtgärder inom miljö- och klimatprogrammet.

Inventarier maskininköp IP -Avser arbetsmaskiner till idrottsplatserna främst redskapsbärare till Djursholms IP 2023 samt transportbil med flak till Enebybergs IP 2024.

Inventarier utomhusidrott - Avser fotbollsmål och matchklockor till idrottsplatserna.

Inventarier övrigt -Avser vid behov inköp av inventarier till verksamheterna.

Risker

Riskerna är flera och skiljer sig åt mellan verksamheterna. För samtliga gäller dock att principen med 1 procents uppräknings redan har utarmat verksamheterna och då särskilt när det gäller övriga verksamhetskostnader som utgör kärnan i respektive verksamhet. Budgetarna ökar, men är låsta till kostnadshöjningar för löner, hyror och kapitalkostnader samt överförda OH-kostnader och lokalkostnader. Detta i samspel med ett nu oroligt världsläge med brist på råvaror och rekordhöga prisökningar kommer att innebära betydande svårigheter.

Till ovanstående kommer ett eventuellt övertagande av föreningarnas konstgräsplaner samt en pågående utredning som kan resultera i att ansvaret för skolornas gymnastik- och idrottshallar flyttas till kultur- och fritidsnämnden. Beslut som även kommer att innebära ökade kostnader för tillsyn, underhåll, schemaläggning och bokningar med mera.

Anläggningar och föreningsstöd

Satsningar på nya spontanidrottsytor, utepister för åretruntnyttjande samt övriga tillkommande objekt ökar dels antalet arbetsuppgifter för driftpersonalen dels ökar arbetsbelastningen i form av fler timmar för drift och städ. Danderyd toppar statistiken i riket gällande flest aktiviteter per capita, föreningarna bedriver omfattande verksamheter med anställd personal och kraven på service ökar. Tävlingssäsongerna blir längre och överlappar varandra. Detta medför fler uppgifter vår och höst då fotboll, konståkning och ishockey har blivit året runt idrotter. Kraven från förbund och föreningar på tävlingsytorna ökar och med det krävs mer underhåll per objekt. Ett eventuellt övertagande av föreningarnas konstgräsplaner kan komma att medföra ökat arbete i form av drift och underhåll, planering och projektering samt medföra att schema- och bokningsansvar för planerna flyttas till kultur och fritid. Klimatförändringar med mer extremväder ställer nya krav på underhåll av idrottsytor, motionsspår, skidspår och arbete med sjöisbanor.

Bildningsförvaltningen har under våren gjort en genomlysning av arbetssituationen och bedömer att det redan i nuläget saknas personal för att utföra löpande arbetsuppgifter. Noteras ska att IP-personalen arbetar 3 skift vilket medför att endast 1/3-del av personalen är tillgänglig dagtid. Sårbarheten vid frånvaro och oplanerade händelser blir därför mycket stor.

Den ökade investeringstakten de senaste åren har medfört behovet av tid för planering och projektering. Ökad digitalisering gör det lätt att ta kontakt med kommunen och ärendehanteringens ökar samtidigt om sociala medier gör det lätt för invånarna att driva egna frågor som får stort inflytande över dagordningen vilket tar mycket administrativ tid i anspråk.

Under de senaste åren av exceptionella händelser har de resurser som anläggningsidan förfogar över i form av personal, lokaler och maskiner utgjort en vital del i kommunens samlade möjlighet att snabbt kunna ställa om utefter nya förutsättningar och externa krav. Detta visar med all tydlighet på vikten för kommunen att förfoga över egna resurser samt att sådana finns i tillräcklig omfattning. För idrottsanläggningarnas personal har detta inneburit en ökad arbetsbelastning i en redan ansträngd situation.

Ett tydligt vägval krävs inför 2023 för att hantera den ökande arbetsmängden inom anläggningar och föreningsstöd. Bildningsförvaltningens utredning visar att den nuvarande servicenivån till kommuninnevånarna inte kan upprätthållas.

Omvärldsanalys

Se bilaga 2 "Omvärldsanalys och nyckeltal för kultur- och fritidsnämnden".

Bilagor

Bilaga 1: Sammanställning budget 2023 och plan 2024 – 2025 per kostnadsslag

Bilaga 2: Omvärldsanalys och nyckeltal för kultur- och fritidsnämnden

Bilaga 3: Avgifter 2023 för kultur- och fritidsnämnden